

De opleiding Ecologisch Hovenier

Locatie Verschillende locaties
Duur Twee jaar
Aantal lesdagen 40
Studielast 1 dag per week
Volgende startdatum Januari 2011
Kosten €2.200/jaar
E info@stichtingoase.nl
E info@terraneet.nl

Terwijl natuurlijk en milieuvriendelijk tuinieren steeds meer belangstelling krijgt, dreigt veel ecologische kennis verloren te gaan. De opleiding 'Ecologisch Hovenier' is ervoor om deze kennis te behouden en uit te breiden. Op locaties in heel Nederland brengen specialisten hun kennis over op de cursisten.

Tekst Lilian Verhaak
 Beeld Marianne van Lier

In een veldje bij de heemtuin van Muntendam gaat een grondboor de grond in. Eromheen een groepje mensen dat aandachtig toekijkt. De belangstellenden zien een bodemprofiel verschijnen dat langzaam verkleurt van zwarte grond naar een meer zanderige kleur. De docente licht toe. Het groepje bestaat uit leerlingen van de opleiding 'Ecologisch Hovenier'.

Het grote verschil met de reguliere hoveniersopleiding is het kijken naar de natuur en vanuit die natuur werken. In een reguliere opleiding leer je weinig over wat er van nature allemaal voorkomt. Daar richt je je veel meer op wat je kunt maken, vaak met cultivars en exoten. Hier ga je uit van de alledaagse natuur. Door die kringloop te bestuderen, kun je je steeds beter voorstellen hoe je der-

gelijke biotopen ook in een gemaakte tuin kunt verwezenlijken. Daarbij houdt je dan rekening met alle in de natuur voorkomende factoren: je ruimt plaats in voor het bodemleven, schept nestgelegenheden voor egels en vogels, en houdt met je plantenkeuze rekening met insecten.

De lijst van onderwerpen is uitgebreid en divers. Cursisten leren over landschappelijke thema's als bodem, landschapontwikkeling en ecologisch beheer, maar gaan ook praktisch aan de slag. Ze leren wilgentenen vlechten en bouwen stapelmuren. Naast het opdoen van technische kennis is er ook ruimte voor voorlichting, bewustwording en reflectie.

„Je leert er denken vanuit de natuur”, zegt Wouter van Santen uit Den Haag, die de oplei-

ding twee jaar geleden afrondde. „Vroeger haalde ik mijn kennis meer uit boeken. Nu merk ik dat ik meer observeer wat een plek al biedt.”

Stichting Oase

De opleiding is een initiatief van Stichting Oase die zich inzet voor meer natuurlijke tuinen en parken. Met de opleiding wil Oase ecologische kennis vasthouden en uitbreiden. Zeker nu deze kennis met het pensioneren van veel heemtuinmedewerkers langzaam maar zeker zou kunnen verdwijnen.

De cursus is op MBO-niveau en sluit aan op de reguliere hoveniersopleiding. De opleiding wordt gegeven vanuit AOC Terra in Meppel, maar de bijeenkomsten zijn telkens op een andere locatie.

De lessen worden ook door steeds een andere specialist verzorgd. Marianne van Lier is een van de oprichters van Oase en een van de makers van de opleiding: „We hebben de cursus bewust breed opgezet. Veel thema's, veel docenten, veel verschillende plekken. Zo komen cursisten vanuit verschillende invalshoeken met de lesstof in aanraking.”

Programma

Eens in de twee weken is er een lesdag, meestal in het noorden van het land. Cursisten trekken naar de heemtuin van Muntendam, de stinzenplanten op de Friese buitens, of naar de Groningse stadsparken. Maar ook de Rotterdamse Speeldernis en de Amstelveense bosplantsoenen staan op het programma. 's Ochtends komt de theorie aan bod, de middag wordt buiten doorgebracht.

Met de lesstof van de themadag gaan de cursisten thuis aan de slag. Opdrachten zijn altijd praktisch van aard. Daarvoor heeft iedere cursist drie gebieden thuis gekozen: een tuin, een park en een stuk landschap. Deze gebieden worden gedurende twee jaar regelmatig gemonitord en veel opdrach-

ten spelen zich er (fictief) in af. Van Santen: „Na de les bosplantsoen werd bijvoorbeeld gevraagd een deel van een landschap te beschrijven en vervolgens een deel opnieuw in te richten. Zo kon ik de theorie gelijk in mijn eigen praktijk toepassen.”

Om het geleerde in de praktijk te brengen wordt er van de cursisten naast de lesdag nog een studiedag in de week gevraagd. „En dat kan best pittig zijn”, zegt van Santen. „Mij lukte het niet om elke keer mijn opdrachten in te leveren. Maar het goede is, dat je ook in kunt zoomen op die onderwerpen, waar je zelf het meest aan hebt.” Wat dat betreft kun je het voor jezelf helemaal op maat maken. Van Santen is bijvoorbeeld in de natuurspeelplekken voor kinderen gedoken. Iets waar hij nu met zijn bedrijf een specialisme van gemaakt heeft.

Verschillende achtergronden

De cursisten hebben verschillende achtergronden in het groen. Sommigen werken in het grote groen in het buitengebied, anderen werken vooral in particuliere tuinen. In de opleiding krijgt iedereen de kans om zich in zijn eigen aandachtsgebied te specialiseren. Of juist in nieuwe gebieden te duiken. „Doordat cursisten zulke verschillende achtergronden hebben, wisselen ze onderling ook erg veel uit en leren ze veel van elkaar”, aldus van Lier.

Met de portfolio, die de cursisten door het maken van alle opdrachten ontwikkelen, vormen ze hun eigen naslagwerk. Want er is geen lesboek verbonden aan de cursus. Er worden wel veel boeken aanbevolen: elke bijeenkomst gaat de reizende bibliotheek mee, waarin iedereen kan grasduinen.

Zo ontstaat volgens Marianne van Lier de caleidoscoop aan informatie, die ze voor ogen had toen de cursus werd gemaakt. „Eigenlijk net zo breed en vol diversiteit als de natuur, waar het allemaal over gaat.” ■

Leren denken vanuit de natuur

- Thema's**
- Bedrijfspresentaties
 - Bepalting
 - Bewonersparticipatie
 - Biotopen voor amfibieën en reptielen
 - Bloemrijk grasland
 - Bodem
 - Boerenerven
 - Bosplantsoen
 - Dakbegroeiingen
 - Dood hout
 - Ecologisch groenbeheer
 - Flora- en Faunawet
 - Gewenste en minder gewenste beesjes
 - Kleine natuurtuinen
 - Kringlopen
 - Landschap
 - Maquettebouw
 - Moestuinen
 - Natuurlijke schooltuinen
 - Natuur op nieuwe landgoederen
 - Natuuronwikkeling
 - Oerwoudvriendelijke vijvers
 - Ontwerprestanten
 - Ontworpings
 - Paddestoelvriendelijk beheer
 - Ruigten en ecologisch maaibeheer
 - Stapelmuur
 - Stinzenplanten
 - Toegepaste vegetatiekunde
 - Vlechttheeggen
 - Vlinders en insecten
 - Vogelvriendelijke tuinen en parken
 - Wilgentenen vlechten
 - Waterafkoppeling